

EMLÉKE PÉLDAÉRTÉKŰ

A VÁROSNAK ÉS A VILÁGNAK

CONFABULA CONFABULA CONFABULA CONFABULA CONFABULA CONFABULA CONFABULA CONFABULA CONFABULA CONFABULA
A PTE ÁOK HALLGATÓI LAPJA
2004/2005 II. FÉLÉV 3. SZÁM

CONFABULA

mondta, hogy „édes öregem, aki ma a profnál lement jelesre, azt idehozza. Kérj kihallgatást tőle.” Meg is történt és Lajos professzor kikért az egyetemről. „Remélem – közölte velem, hogy ideggyógyászatból nem fogsz megbukni”. Ezért volt nekem nagyon fontos az ideggyógyászati vizsga is. Eldőlt, szülésnőgyógyász leszek és a pécsi klinikán. Ezt követően végigjártam az orvosi ranglétrát. Nem esek túlzásba, amikor azt mondom, hogy az ország egyik legjobb klinikáján bővíthettem ismereteimet, és hogy kitűnő kollégákkal, professzorokkal dolgozhattam. Ahogy mondani szokták „óriások vállán álltam, ezért messzire tudtam tekinteni”.

Milyen volt akkoriban a szülészeti klinikán dolgozni?

Félelmetesen szigorú ember volt Lajos professzor. Rendkívül tiszteltük, de néha alig vártuk, hogy elmenjen szabadságra. A klinikán lakott és minden éjszaka, ha súlyosabb eset érkezett, vagy császármetszést kellett végezni mindig fel kellett hívni. Előfordult, hogy felkelt és ő operálta meg a beteget. Hihetetlen fegyelmet tartott a klinikán. A vizit alkalmából minden betegről fejből kellett tudni mindent, nem lehetett a lázlapról leolvasni. Rendkívül kényes volt arra, hogy az anamnézist pontosan vegyük föl és az írásunkat (akkor még kézzel írtuk a kórlapokat) el tudja olvasni. Ekkor gondoltam többször édesanyámra, milyen jó hogy megtanított szépen írni. Egyébként, ha nem tudta elolvasni a kórlapot, vagy olyan volt az anamnézis, amiből nem derült ki a beteg baja, eltépte. Ha az osztályon nem volt megalégedve az ott dolgozó orvos munkájával, akkor leváltotta több hónapra, nem dolgozhatott mellette. Ilyenkor úgy mutattuk, hogy nagyon „örülünk”, hiszen van pár szabad hónapunk, pedig a lelkünk mélyén szégyelljük magunkat. Ha valaki mulasztott, pl. valamilyen gyógyszert, akár vitamint is, elfelejtett rendelni, megfogta az ember köpenyét, még a folyóson is, és megrázta, mint a „Krisztus a vargát” és azt suttogta: „Te meg akarod ölni a beteget?” Azt tartotta ugyanis, ha egy tablettát, pl. vitamint elfelejtünk megadni, akkor életmentő gyógyszert is elfelejthetünk. Igazi úr volt. Orvost soha nem „szúrt le” nővér előtt. Amikor azt mondta „nővér legyen szíves, menjen ki a

kezelőből”, akkor már tudtuk, hogy valamelyikünk kapni fog. Arra is ügyelt, hogy megőrizze a fiatalok előtt az idősebb orvosok tekintélyét. Mulasztás esetén mindig a legfiatalabbnak szólt az okítás, holott tudtuk, hogy az osztályvezetőre vonatkozik. Alapszabály volt: minden körülmények között igazat kellett mondani, ha az ember hibázott, azt őszintén be kellett vallani. Ha rájött, hogy valaki nem mondott neki igazat, annak azonnali hatállyal felmondott. Rendszerességre, a beteggel szembeni alázatra szoktatott bennünket. Aki osztályvezető volt, annak vasárnap is be kellett jönni a klinikára és végig vizitelni az osztályán a professzorral.

Mit hoz a sors, 1993-ban Lajos professzor utódja lettem, amire rendkívül büszke vagyok. Annak idején pedig de megfogadtuk, hogy másképpen fogjuk csinálni, azonban rájöttünk szép lassan arra, hogy mindenre megtanított bennünket, beleértve a vezetést is. Persze minden főnöktől lehet valamit tanulni, valakitől azt tanulja meg az ember mit nem szabad csinálni. Lajos professzort minden idők egyik legnagyobb magyar szülész professzorának tartom. Halálának évfordulóján összehívtam a régi tanítványokat és felavattuk a szobrát.

Mindig itt tevékenykedett Pécsen?

Körülbelül tíz alkalommal jártam hosszabb-rövidebb külföldi tanulmányúton. Ezek közül is az első bécsi tanulmányutamát emelném ki: 1972-1973 között egy évig dolgoztam a Bécsi II. számú Női Klinikán, amely akkor Európa egyik legjobb szülészete volt, hisz az Egyesült

Államokból és más országokból is voltak ott továbbképzésen. Olyan módszereket tanultam meg, amivel biztosan lehet következtetni a magzat méhen belüli állapotára, melyeket azonnal bevezettünk és az országban is elterjedt a klinikai gyakorlatban. A bécsi tanulmányút alapozta meg tudományos kutatómunkámat is, ami nem elvont tudomány volt. Sohasem szerettem az olyan tudományt, amit a klinikai gyakorlat számára nem lehet hasznosítani. Vizsgáltam a magzati tüdőérést befolyásoló endogén-exogén tényezőket. Ebből a témából írtam és védtem meg kandidátusi, majd doktori disszertációmát. 1990-es évek közepén a világon elsőként dolgoztuk ki a méhen belüli szteroid kezelést. Hazánkban mi alkalmazzuk egyedül az igen éretlen koraszülöttek esetében az idő előtti burokrepedés után elfolyt magzatvíz pótlását. Így az ország minden részéből hozzánk kerülnek az ilyen esetek. Ezzel a technikával átlagosan 21-22 nappal hosszabbítottuk meg a magzatok méhen belüli fejlődését. A leghosszabb idő 120 nap volt.

A bécsi Husslein professzor karácsonykor meghívta az orvosokat karácsonyi ünnepségre, ugyanakkor végig vizitelt a klinikán gyerekek kíséretében, akik karácsonyi dalokat énekeltek és minden bent fekvő betegnek kellemes karácsonyt kívánt. Ez hihetetlen hatással volt rám, hisz egyedül voltam, család nélkül. Akkor megfogadtam, ha valaha az életben vezető beosztású leszek, ezt minden körülmények között megcsinálom. Be is váltottam, mivel minden karácsonykor kis ünnepségre hívom meg a klinika dolgozóit, megköszönöm egész évi munkájukat. Úgy gondolom és vallom azt, hogy főleg az utóbbi időben, az egyre lélektelenebbé váló világban, a nagy rohanásban is gyílyelnünk kell egymásra.

Melyek azok az eredmények, amelyekre igazán büszke?

Nagyon sokan úgy emlegetik a klinikát, hogy az ország egyik legjobb szülészeti intézete. Erre vagyok a legbüszkébb, mert ezért nagyon sokat kellett dolgozni. Ez természetesen nemcsak az én érdemem, hanem a munkatársaimé, beleértve az orvosokat, nővéreket, takarítókat, mindenkit. Azt hiszem elég bizonyíték erre az, hogy a klinikánk 1999

óta az Európai Szülészeti és Nőgyógyászati Kollégium Akkreditált Oktató Intézete. Ez többek között azzal is jár, hogy a klinikán szakvizsgázottak európai szakvizsga bizonyítványt is kapnak. Munkatársaim nagyon sok külföldi kongresszusra kapnak meghívást, szinte bejárták az egész világot. Több hazai szakmai társaság vezetőségének tagjai. Úgy gondolom, hogy a klinikán folyó magas szintű munka elismeréseként is 7 éve vagyok a Magyar Nőorvos Társaság elnöke és egy éve a Szülészeti és Nőgyógyászati Szakmai Kollégium elnöke. Miniszteri kitüntetést kaptam a TDK munka segítségével, mert a TDK-saim országos díjakat nyertek. Kaptam kitüntetést Kiváló Munkáért, többször Rektori Dicséretet. Aminek tényleg rendkívül örültem, hogy Göncz Árpád köztársasági elnöktől aranyérem kitüntetést kaptam a gyógyító-, oktató-, és tudományos munkámért. Ez tényleg szenzációs volt. Külföldön ért a hír, szinte el sem akartam hinni. Mikor átvettem a díjat, meg is hatódtam, mert az elnök úr azt mondta, hogy „köszönöm, amit te a koraszülöttekért tettél és teszel, nagyszerű dolog, és ezután is haladj ezen az úton”. 2004-ben pedig a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztjét kaptam meg. Nagyon büszke vagyok viszont arra, hogy a születésnapomon nagyon sok üdvözlőlapot és fényképet kapok azoktól, akik nálam születtek. Soha nem fogom elfelejteni a 60. születésnapomat, amikor a Román Nőorvos Társaság elnöke levetítette a Máramarosszigeti Szülészeti, (én még nem jártam Máramarosszigeten) az 1942-es szülészeti naplót, ahova engem is bejegyeztek. Bár tudom, hogy ez nem az eredményekhez tartozik, de úgy gondolom, hogy ehhez az kell, hogy az ember megfelelő módon viszonyuljon mindenkihez.

Elégedett-e a jelenlegi oktatással, összehasonlítva a korábbival?

Szerintem annak idején mi keményebb oktatást kaptunk, és talán jobban is tanultunk, pedig mi is buliztunk, kirándultunk, sportoltunk. A medikusok manapság talán már nem támasztanak akkora igényt magukkal szemben. A hatodévtől mindenkinek rá kellene szokni a kemény munkára, a precizításra, mert az orvosi diploma

megszerzése után az életben ez már sokkal nehezebb és következményei is lehetnek a tévedéseknek. Mind ezek ellenére a magyar orvospérezést a világon az egyik legmagasabb szintű képzésnek tartom. Nem vagyok híve annak, hogy állandóan meg akarják „reformálni”, mert abból soha jobb nem jön létre.

A másik dolog a vizsgáztatás. Ma mindenki akkor vizsgázik, amikor akar. Az én időmben egészen más világ volt, a csoport kapott egy fix időpontot, és aznap kellett vizsgáznia mindenkinek. Ez a rendszer jobban ösztönzött a folyamatos és rendszeres tanulásra. Nem csak szóban kellett vizsgázni, hanem beteget is kellett vizsgálni. Ilyenkor már látható, hogy az illető „mennyire van otthon” a tantárgyban. Előfordult, hogy tételt sem húztunk, csak kérdésekre kellett felelni. Úgy gondolom, hogy a felkészüléssel is probléma van. Köztudott, hogy nálam mindegy, hogy milyen tételt húz a hallgató, több kérdést felteszek, amiből kiderül tájékozottsága a szülészet-nőgyógyászatban. Ezek gyakorlati, néha a legegyszerűbb kérdések és meglepődök azon, hogy egyszerűen képtelenek rá válaszolni. Helytelennek tartom, hogy az angol nyelven oktatott hallgatók - tisztelet a kivételnek - képtelenek magyarul felvenni a beteg anamnéziséit, mivel alig beszélnek nyelvünket. Klinikai tantárgyakból viszont döntő a beteg pontos anamnézisének a felvétele. Ha itt erre képtelen, akkor azt hazájában sem fogja tisztességesen megoldani, hisz itt sem gyakorolta.

Mit csinál, amikor nem dolgozik, mi a hobbija?

Fiam egyszer azt mondta nekem: „Apu, ez így nem mehet tovább, hogy hajnaltól estig dolgozol, és mindig este jársz haza”. Erre azt válaszoltam: „Fiam, ez már a kezdetek kezdete óta így van”. Ma már ő is ugyanezt csinálja ortopéd orvosként. Egyetemista koromban volt egy kis csapatunk, akikkel mondhatni vérre menő, hajnalig tartó tarokk partikat játszottunk. Be kell vallanom, hogy ez már odáig fajult, hogy élettan előadás alatt, a második sorban is, egymás mellett ülve tarokkoztunk. Lissák professzor úr észrevette és ki is küldött az előadásról (egy héttel a vizsga előtt voltunk). Egyébként ő is igazi úr volt, mert bár nála

vizsgáztam, jelest adott (természetesen maximálisan megtanultam, amit azon az órán adott elő, amikor kiküldött). Gimnazista és egyetemista koromban nagyon sokat olvastam. Feleségem gyakran emlegeti, hogy most mennyire nincs időm erre. Akkoriban meg tudtam tenni, hogy este elkezdtem egy könyvet olvasni, és amikor a végére értem, csak akkor vettem észre, hogy közben reggel lett. Sok kedvenc könyvem van, például az Oroszlánkölykök, vagy az Akiért a harang szól. Vannak kedvenc dalaim is. Feleségemmel nagyon szeretünk táncolni. Az egyik Országos Nőgyógyász Kongresszuson beneveztünk a táncversenyre, amit meg is nyertünk. Mivel sok kongresszuson voltam külföldön, ezért az utóbbi években a fotózás és a filmezés vált a hobbimmá, és ezt még csak erősítette a két éves unokám tetteinek megörökítése, amiről ha akarnék, sem tudnék lemondani, hisz a második unokám egy hetes.

Mesélne valamit a családjáról?

Őcsém két évvel fiatalabb, Kanizsán él és szülészet-nőgyógyász főorvos. Fiam, akire nagyon büszke vagyok szintén az orvosi hivatást választotta, ortopéd szakorvos. A feleségem belgyógyász-kardiológus. Hálát adok a sorsnak, hogy ilyen nagyszerű családom van, nélkülük soha nem tudtam volna ezt elérni az életben. Ott voltak drága jó szüleim, akik mindent biztosítottak gyermekkoromban és később tanulmányaim alatt. Feleségemmel és fiammal minden problémát meg tudunk beszélni és hála istennek csodálatos menyem van. Most két unokám az, aki bearanyozza napjainkat. Én is átélhetem azt az örömet, amit szüleim is átéltek, amikor a fiam megszületett. A család és a hivatás az ember életének legfontosabbja. Valahol olvastam, de úgy hiszem, hogy így igaz „sokszor úgy érezzük, hogy ez adja meg a jogunkat az élethez”.

Végül azt szeretném megkérdezni a Professzor úrtól, hogy Ön szerint milyen a jó orvos?

Azt, hogy valaki jó vagy rossz orvos, mindig a betegek döntenek el. Én azt hiszem, hogy igazából nincs is jó meg rossz orvos. Ellenben

átadtam tanítványomnak, Alotti Nasri főorvos úrnak.

Az emberek Önt vagy nem szeretik, vagy rajonganak Önért, de senki sem marad közömbös. Hogyan éli meg ezt?

Ha nem magamat okolhatnám mindezért, akkor nehezen, de mivel ennek okozója én vagyok, lehetőségem van arra, hogy ezen változtassak. A Jóisten megadta azt a képességet mindenkinek, hogy alkalmazkodjék. Az alkalmazkodás szintje és módja, a középszerűségbe való besimulás mindenkinek megadatik. Engem soha nem vonzott a középszerűség, mindig a feladat vonzott, és ahogy mondtam, én otthonról vagyont nem, de erkölcsi nevelést kaptam, amihez próbáltam ragaszkodni, tudván azt, hogy esendő, gyarló ember vagyok, de a Tízparancsolat volt mindig is számomra a legfontosabb irányadó csillag, és én eszerint próbáltam élni. Ebben a világban a Tízparancsolat nagyon sokakat sért. Akiket nagyon sért, azok nagyon nem szeretnek. Akik élvezik annak az erkölcsi világnak a hozadékát, ami ebből adódik, és esetleg betegként, vagy munkatársként velem vannak, azok pedig ezért valahol tisztelnek.

Milyenek látja a mai orvostanhallgatókat? Milyen tanácsot adhatna nekik?

Az orvostanhallgatók ma is olyanok, mint mi voltunk. Tele vannak hittel, várakozással, ahogy elkezdik az egyetemet, és sajnos azt kell látnom, hogy mi oktatók annyi feladattal vagyunk ellátva, hogy az a Romhányi féle megszállottság, hogy „mindent a medikusért”, erősen megkopott, és nem küzdünk meg a lelkekért, nem küzdünk meg a hallgatókért.

Én mindenképpen szenvedek attól, hogy üresek az előadótermek, és alig maradnak negyed, ötödévben hallgatók, akik ugyanazzal a hittel és lelkesedéssel járnak előadásokra, mint ahogy azt az első években teszik.

Azokak milyen tanácsot tudna adni, akik most kezdik a pályát?

A legegységelműbb tanács az, hogy őrizzék meg tisztaságukat és lelkesedésüket. A tudás nagyon veszélyes egy bizonyos szinten, mert kezdetben bátorra tesz, és csak egy bizonyos

érés után kezd helyére kerülni. Azt gondolom, hogy az orvosegyetem pusztán arra elegendő, hogy fellebbentse a fátylat a betegségekről, de igazán a jelenlegi rendszerben a szigorúan vett szakmát nem tudja megtanítani. Tehát ez az egyetemi képzés belépő, jogosítvány ahhoz, hogy orvos beteget vizsgálhasson, de utána lehet csak megtanulni gyógyítani vagy kutatni.

Hihetetlen nagy az információtömeg, nagyon nehéz válogatni, a fontos dolgokat a kevésbé fontostól elválasztani, de a tanulási kényszer változatlanul ott van, ameddig élünk, nekünk ugyanúgy kell tanulnunk, mint az egyetem padjaiban.

Az oktatásban min változtatna, ha lehetne?

Igazi vágyam a minőségi oktatás lenne, ahol egy oktatónak maximum 2-3 tanítványa lehetne. A valóságban pont az ellenkezője történik, hatalmas tömegek kerülnek be az orvosegyetemre, a mennyiségi oktatás bizonyos gazdasági kényszerek miatt előtérbe került, a minőség rovására. Ez vissza fog csapni, sajnos szükségszerű következmény. Nyilván idealisztikus a 2-3 tanítvány, de az orvostudományt nem lehet megtanítani 20-25 fős csoportoknak egy-egy gyakorlati foglalkozáson. Személyes kapcsolat kell a mesterrel, a beteggel, mert a tudás csak így adható át.

Mire büszke leginkább?

Igazán büszke én csak a mindenkori munkatársaimra tudok lenni, akár a korábbi kis csapatra, ami Zalaegerszegen fémjelezte a munkánkat, vagy erre a csapatra: nővérré, asszisztensre, orvosra, ami itt kialakult a Szívgyógyászati Klinikán. Ez olyan, mint egy nagy család, ahol minden nap vannak problémák, gondok, de a család ereje abban nyilvánul meg, hogy a bajban is összetartunk, a nehézségekben is együtt vagyunk. Ahogy gyönyörű szavakkal mondta Ady: „ne úgy ítélj meg engem, mint az emberek: cselekedeteim szerint, hanem úgy, mint az Isten: szívem belső szándéka szerint.” Itt, ha cselekedeteinkben néha hibázunk is, de szívünk belső szándéka szerint ezen a klinikán tiszta szívű és tiszta lelkű emberek próbálják az embereket gyógyítani, és ez a legfontosabb.

Mik a jó orvos ismérvei?

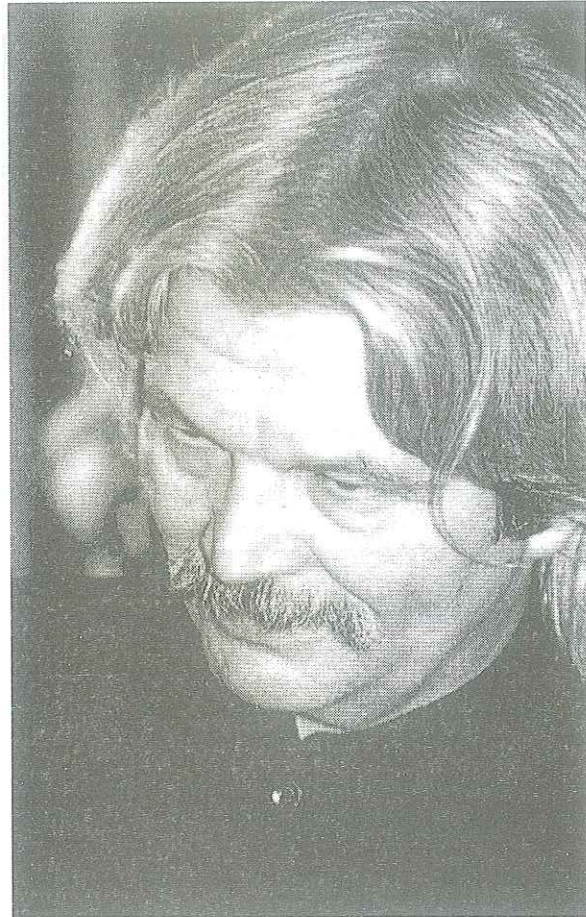
Erre nagyon egyszerűen tudok válaszolni. Jó orvos először is az, aki rendelkezik empátikus képességgel, ami részben született tulajdonság, de nagy részben fejleszthető. De, ha csak átérzi és nincs kellő tudás birtokában, akkor nem tud gyógyítani. Tehát nagy empátikus képességgel rendelkező, a kudarcokat elviselni tudó, és nagyon szorgalmas embernek kell lennie.

Hogyan éli azt meg, amikor nagyon szeretne segíteni, de nem sikerül, nem tud, és elveszíti a beteget?

Nagyon nehezen. De ha természettudósként nem fogjuk fel a jelen anyagi világunkban és jelen helyzetünkben az emberi tudás végességét, akkor nem vagyunk óvatosak, alázatosak. Ha nem fogadjuk el azt, hogy a Jóisten, a természet megalkotója, az embert csak részképességekkel ruházta fel, akkor nagyon nagy bajt tudunk tenni. Aki egyszer megszületett, az meg is fog halni. A világ mindig egyensúlyra törekszik, de az orvosnak a szerepe óriási, hiszen ebben a bonyolult rendszerben minden élőlényért, és az egyes emberért, a betegért is felelős, miközben természettudósként felelősnek kell lennie az egészért is, a környezetünkért, növényekért, állatokért. Amikor egy bakteriális fertőzés emberéletbe kerül, akkor nem más történik, csak a baktériumok az erősebbek, azok a piciny élőlények, akik ellen küzdünk. Ilyenkor nem a természet rendjébe csúszik hiba, csak mi vagyunk a károsultak. Az lenne a feladatunk, hogy az egészséges egyensúlyt biztosítsuk, és az egészséget hosszú ideig megőrizzük, ameddig lehet, az emberi kor lehetséges határáig. A betegséget nem csak gyógyítani kellene, hanem régóta a prevenció lenne a fontos, megőrizni az egészséget.

Van-e Önnek szabadideje, és ha igen, mivel foglalkozik?

Én retentő sok szabadidővel rendelkezem, mert az éjszakák szabadok, ekkor lehet gondolkodni, tanulni. Vagy amikor utazom – nagyon sokat utazom, hiszen sok helyre kell elmennem. A gondolat szabad. Ha a kérdést úgy értelmezzük, hogy az orvosi munkám és az egyéni életem, családi életem, hobbi milyen arányban oszlanak meg, akkor azt tudom mondani, hogy hála Istennek nekem a hobbim

a munkám. A családom nagyon korán hozzászólt ahhoz, hogy ez így van. A gyermekeim már felnőttek, és ha majd megszületnek az unokáim, rájuk sok időt fogok szentelni, de ez, egyelőre sajnos még nem adatott meg.

Ebben a pillanatban nagyon sok feladatom van, és ezeknek csak egy icipici szegmenséről tudunk beszélni. Aki itt él, és együtt dolgozik velünk, az tudja, a napi problémák szintjén sok-sok megoldásra váró feladat van.

Professzor Úr, nagyon köszönöm a beszélgetést, és sok sikert, kitartást, és egészséget kívánok lelkiismeretes munkájához!

Én is köszönöm.

-Solymos Andor-
solymosa@medstud.pote.hu

szó... Ennek az élettani és neuroprotektív hatásait vizsgáljuk, nagyon sok intézet közreműködésével. Egy természetes peptidről van szó, amit tizenöt éve ismerünk, tehát még nagyon sok felderítendő dolog van a működésével kapcsolatban. A másik téma, ami bennünket nagyon érdekel, az a neuroprotektív. Különböző idegrendszeri betegségeket modellezünk állatokon (stroke, Parkinson-kór, Huntington-kór, traumás agykárosodás, perifériás idegi lézió), és vizsgáljuk a peptid neuroprotektív hatásait, ugyanis in vitro már számos bizonyították van jótékony hatására.

Tehát, ha jól értem, akkor a cél egy idegrendszeri betegség minél hatékonyabb gyógyítása, illetve egy a klinikumban használható szer kifejlesztése.

Nyilván a távlati cél az, hogy majd, valamikor, magát a PACAP-ot fel lehet használni, ami endogénen bennünk van. Illetve egy szert kifejleszteni, ami ennek a belső szintjét jótékonyan emeli, vagy pedig gyógyszert formában kifejleszteni.

Hány százalékban feminista egy kutató nő, illetve hány százalékban lehetsz nő, amikor kutatással foglalkozol?

Lehet, hogy kivételes helyzetben vagyok, mert én még eddig semmilyen diszkriminációval nem találkoztam. Inkább pozitív élményeim vannak. Nyilván van az emberekben egyfajta előítélet, mint ahogy azt a legutóbbi chilei konferencián is tapasztaltam: már az előadás előtt is nagyon sok emberrel beszélgettem – a prezentációm csak a harmadik napon volt –, mindenki nagyon kedves volt, de az előadás után nagyon sokan azt mondták, hogy: „Hú! Ezt azért nem gondoltuk volna! Ez milyen klassz munka!”

Szerintem a kutatói pálya kimondottan ajánlható nőknek, hiszen család mellett sokkal könnyebb, mint mondjuk egy klinikán, heti három ügyeléssel... Itt, sokkal inkább meghatározhatom, hogy mennyit akarok dolgozni a kötelező oktatás elvégzése után. Természetesen minél többet dolgozom, annál több pozitív eredményre számíthatok. De ha

éppen beteg a gyerek, akkor egyszerűen otthon maradok, és semmilyen különösebb probléma sincsen.

Mi volna az az elismerés, amire már azt mondanád, hogy érdemes volt erre áldoznom az életem?

Ez is olyan volt. De van több: kaptam Akadémiai Ifjúsági Díjat, Bolyai ösztöndíjat, Környei díjat, konferenciákon nagyon sok Poszter díjat, amire talán a legbüszkébb vagyok, az az ötszörös Kiváló Oktató-i díjam (hatodéves hallgatók szavazzák meg, a tanulmányaik alatt tapasztaltak alapján), hiszen ezt hallgatók szavazták meg, benne van másfél év munkája, és úgy érzem, hogy egy komoly elismerés...

Szerinted reális álom lehet egy magyar kutató számára a Nobel-díj?

Hazánkban vannak nagyon komoly nemzetközi szaktekintélyek, az idegtudományokban (csak a szűkebb szakterületemről beszélek), és úgy gondolom, hogy reális esélyük van rá. Például eddig minden konferencián ismerték Palkovits Miklós nevét, most, Chilében is. És ez olyan jó érzés, hogy vannak olyan magyar idegkutatók, akiket ismernek külföldön. De hogy a Nobel-díjhoz mennyire állnak közel, azt nem tudom. Viszont a véleményem az, hogy külföldi munka mindenképpen szükséges hozzá.

Van olyan ambíciód, hogy újra ki kell menned külföldre dolgozni, kutatni?

Valószínű, hogy valamikor újra ki fogok menni, annál is inkább, mert a férjem amerikai. Most még nem tervezem konkrétan, de elképzelhető, hogy valamikor néhány évre kiutazunk.

Jó, mert kint az ember tudásban ugrik egy nagyot, aztán azt a tudást illetve az elsajátított módszereket hazahozza... és ez a lendület továbbviszi-felgyorsítja az itthoni munkát.

Lokálpatrióta vagy?

Igen, nagyon szeretek itthon lenni! Viszont Magyarországon – a kinti viszonyokat véve

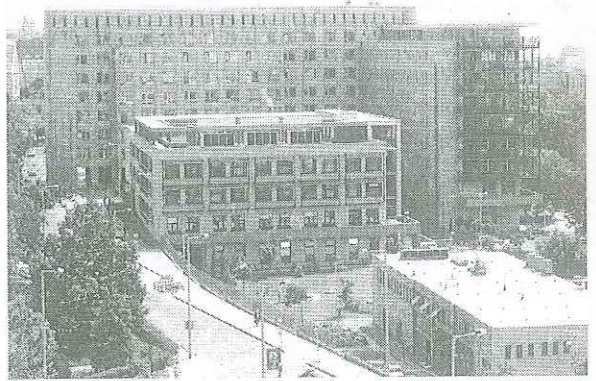
MENNYI AZ ANNYI...

Kedves Olvasó! Pici, csiripelő (vés)madarak szállnak az egyetem körül, és dallamuk kérdéseket vet fel, amelyekre válaszokat kerestünk. Jelen riport Dr. Kosztolányi György professzor úrral készült, a PTE ÁOK Orvostudományi és Egészségtudományi Centrum elnökével, aki a legkompetensebb a válaszok megadásában.

Pár mondattal jellemezné az egyetem gazdasági helyzetét, ezen belül az adósságállományt, és az OEP finanszírozási nehézségeket?

Ha már az OEP finanszírozást említette, külön választanám a betegellátással kapcsolatos és az egész egyetemet érintő gazdasági helyzetet. Már csak azért is, mivel tiszteből adódóan az OEP finanszírozásról tudok nyilatkozni, másrészt a legtöbb adósság itt halmozódott fel.

Az egész egyetem költségvetésének körülbelül a felét a klinikák kapják. Ami a betegellátást jelenti, ez évi 18-20 milliárd körüli összeg. Jelen pillanatban körülbelül másfél milliárd a lekötött és kielégítésre váró adósság a beszállítók felé. Mivel igazságtalan lenne a többi karral szemben, hogy egy ilyen drága szolgáltatás, mint a gyógyítás, az emberek egészségének megóvása a csak oktatással foglalkozó karokra is ráterhelődjön, külön van a klinikai kassza, az adósságállományt is beleértve. Meg kell itt említeni, hogy a világon mindenütt az egészségügyi ellátás nehézségekkel küszködik. Ennek az a magyarázata, hogy egyre több olyan módszer válik ismertté, olyan gyógyszerek, olyan beavatkozások, olyan diagnosztikus eszközök jelennek meg, melyek egyre drágábbá teszik az egészségügyet. Ezt a folyamatosan növekvő összeget a társadalmak a megtermelt nemzeti összvagyonból nehezen adják oda. Mindenesetre a fejlettebb országokban, ahol nagyobb a GDP, százalékban is nagyobb ez az összeg, mint nálunk. Ráadásul itt a rendszerváltást követően elmaradt egy-két szféra – így az oktatás és az egészségügy, ami bennünket most érdekel – modernizálása, reformálása.

A világméretű, országos nehézségek mellett vannak pécsi sajátosságok is, amelyek drágává teszik a betegellátást. Ilyen a területi széttagoaltság, szemben például Debrecennel, ahol egy campus-on belül vannak a klinikák. Kedvezőtlen számunkra a volt Honvéd Kórház hozzánk kerülése is, ami a széttagoaltságot növelte, párhuzamosságokat hozott. Mindezt felerősítette a 2004 elején bevezetett volumen korlát, ami annyit jelent, hogy a finanszírozó a 2003-as év költségvetésének a 98%-ánál meghúzott egy vonalat, s az a klinika, amelyik teljesítményében e határ fölé megy, nem kapja meg az OEP-től a teljes költséget. Tehát, aki növeli a teljesítményt, az kedvezőtlen helyzetbe kerül, hiszen a határ feletti teljesítést már nem 100%-osan téríti meg az OEP. Ezt degresszív finanszírozásnak hívják. Ez azt eredményezte, hogy megugrott a kifizetetlen teljesítések száma, mert az érkező betegeket el kell látni.

Mit jelent, hogy kincstári biztos felügyeli az egyetem pénzügeit?

A kincstári biztos intézmény az állam részéről érhető, mert ha van egy olyan egység, ahol növekszik az adósságállomány, akkor meg kell nézni, hogy mi ennek az oka, s ezek mennyiben szüntethetők meg. 2004 decemberében a kincstári biztos az egész egyetem pénzügeit jött felügyelni. Megbízata azt jelenti, hogy minden személyi és dologi kifizetést ellenjegyezhet. Ezt persze lehetetlen az egész egyetem minden kiadására

érvényesíteni, ezért csak a nagyobb volumenű rendeléseket, bérkifizetéseket jegyzi. A biztos és társai az első egy-két hónapban alapos elemzéseket végeztek a klinikákon. Az általunk már elkezdett struktúraátalakítást, racionalizálást alapjaiban jónak tartották és elfogadták; ennek a megvalósításában közreműködnek, megpróbálnak a fennhatóságtól megfelelő indokokkal forrásokat szerezni, hiszen bármilyen átalakításhoz, racionalizáláshoz, sőt még a leépítéshez is pénzre van szükség. A kincstári biztossal és munkatársaival jó az együttműködés, terveinket támogatják, elemzéseikkel segítik. Remélem, munkánk sikeres lesz.

Mennyiben jelent megoldást a klinikai épületek – Bőrklínika, Gyerekklinika-, eladása vagy más jellegű hasznosítása a kialakult helyzet javítására?

Szó sincs arról, hogy az egyetem bizonyos klinikákat, telephelyeket el akarna adni. Ezt nem is tehetné, mivel nincs vagyona, hiszen minden az állam tulajdona, az egyetem csak szolgáltatásokat végez e helyeken, az eladásra nincs jogosultsága. Kétségtelen ugyanakkor az is, hogy a nagyon kedvezőtlen területi széttagoltság megszüntetésére készült stratégiai tervünk arra irányul, hogy öt-tíz éven belül integráljuk a klinikákat kevesebb telephelyre. Az átalakítás, költöztetés azonban nagyon sokba kerül, építeni vagy felújítani kellene, hiszen csak úgy érdemes mindebbe belevágni, ha jobb környezetbe kerülnek a mostani egységek. Erre a stratégiai tervre az ingatlanok tulajdonosa, az állam jelölt meg egy olyan lehetőséget, hogy a jelenleg meglévő külső egységeknek (Fül-Orr-Gége, Urológia, Bőrklínika, Gyerekklinika) a megvalósult terv legvégén történő értékesítése teremtené meg az anyagi alapot. Ezekre az elképzelésekre még nincsenek konkrét tervek, csak lehetőségként vetődtek fel. Külön kell szólni a Gyerekklinikáról, hiszen a Megyei Gyermekkórház és a klinika összevonásának kérdése már több éve, évtizede felvetődött abból az egyszerű okból kifolyólag, hogy egy Pécs méretű városban nem racionális, ha két hasonló ellátó kapacitással rendelkező gyermekeket gyógyító intézmény van. A két telephely egységesítése azt jelentheti, hogy az egyik épülete felszabadul. Az egyetem és a

város tervei szerint Nyugat-Pécs lenne az egyetemi campus, mivel a karok, kollégiumok egy része itt található – kivétel a 48-asok Terén található komplexum –, ilyen értelemben a Megyei Kórházhoz tartozó gyerekintézménybe beépülhetne a klinika, ami rendkívül előnyös lenne. A jelenlegi egyetemi klinika épületeit egyébként nem csak eladással, hanem másképpen is lehetne hasznosítani, azaz egyetemi kézben is maradhat, csak más funkcióval. Lehet, hogy az állam végső soron azt mondja: az átalakításba beleegyeznek, de az épületek, a célvagyont egyetemi funkcióban maradnak.

Mennyiben érintik ezen átalakítások, összevonások a hallgatókat, az oktatókat, és a klinikák egészségügyi dolgozóit?

Hogy a gyermekintézményeknél maradjunk példaként, a két egység esetleges összevonása természetesen azt is jelenti, hogy kisebb létszámmal, kevesebb ágyon lehet majd ellátni az adott feladatot. Ezt nem úgy kell elképzelni, hogy egyik napról a másikra sok ember munkanélküli lesz, hiszen erre nagyon hosszú felkészülési idő áll rendelkezésünkre. Azt kell mondanom -bár már ott tartanánk-, hogy ehhez fogjunk hozzá, mivel ez azt jelentené, előrelépés történt! De példaként tudom említeni, hogy amikor a Honvéd Kórházzal egyesültünk, egy dolgozó kivételével mindenkivel, egyénenként tárgyalva meg lehetett állapodni a nyugdíjazásról vagy az átképzésről, így attól nem kell tartani, hogy valaki munkanélküli lesz.

A hallgatói ügyek és az oktatás megfelelő körülmények közé kerülése legalább olyan fontos, mint a dolgozók vagy a betegek ellátása. Egy rövid példát említenék: felmerült terveink között egy zöldmezős beruházás lehetősége, valahol városon kívül. Ezt azért vetettük el, mivel nem lehet a hallgatókat egy több kilométerre a városon kívül elhelyezkedő klinikai tömbhöz történő utaztatással terhelni, ha az egyetemi kollégiumi fejlesztés Pécs nyugati részére koncentrálódik, még akkor sem, ha gazdasági szakemberek szerint a régi épületek felújításánál olcsóbb lenne ez a beruházás.

-linkzo-

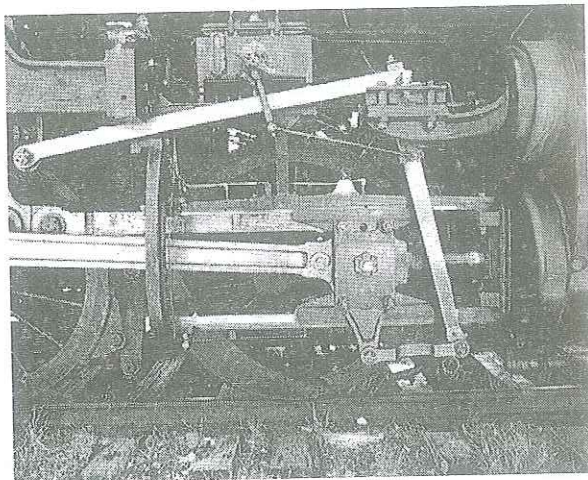
HAVINOVELLA

Kompresszió

Ismerek egy embert. Negyvenöt lehet, és néha ingadozik benne a kompresszió. Tudod, olyan ez, mint amikor lemegy a vérnyomásod, vagy kihagy a szíved. Néha nem csak a kompresszió a gond, van, amikor a szikra is kihagy, és elakad az agy. Mindez megbocsátható. Végiggondolva, nem csak ember, hanem nagyszívű és halandó lény, aki, ki tudja mi a jó búbánat miatt született, és miért pont ide. Szereted őt, és most megbocsátasz mindenért. Talán. Se vele, se nélküle.

Ez a fickód, aki már egy órája vár rád az Oktogonnál, a Raiffeisen előtt. Nem csak a romantika a hiba, meg a kompresszió, meg a szikra – de találhatott volna szívhez szólóbb helyet – de mint ismeretes, keret nélkül a hitelt visszafizetni csak egy következő kölcsönből oldható meg – így praktikusabb a bank előtt randizni. Most, hogy ledolgozott alkatrészkereskedőként több mint huszonhárom évet, és te minden reggel elé teted az utóbbi hat évben a tükörtojást, jobb lesz megijedni. Végül is csak lepergett ez a pár év, de én emlékszem mennyire izgultál az érettségi találkozádon, még tavaly, hogy mi lesz veled. Ugye? Mikor kijöttél a temetésemre, ebből már semmit nem láttam az arcodon. A halottak lelkei igenis, néha megnéznék régi ismerősöket, és elgondolkodnak a látottakon – így hát én is hazajárok. Az a pár csóka, aki meg reinkarnált, valahol máshol van, úgy látom, mindenkivel az lett, amiben hitt, mármint itt a halála után. Hol tartottunk?

Mikor megismertem a fickód, elgondolkodtam, hogy milyen jó, én nem kezdtem el kopaszodni... ..ezek a kopaszodó fickók néha eléggé férfiatlanok tudnak lenni... ..de mit lehet tenni, ez egy kemény világ, kiszívják a véred is, ha nem vigyázol, itt gazdaságok omlanak össze, emberek lopják magukat degeszre, büfék zárnak be, és munkahelyek múlnak el, mint valami tini-szerelem. C'est la vie, dolce vita, és de-ja-vue, ugye? Azért azok jártak a legjobban, akik humorérzéssel éltek, legalábbis azt hiszem. Mindegy. Most ahogy

elnézem a férfit, aki már másfél órája vár rád, kezd megijedni. Most előveszi a telefonját, és tárcsáz téged. Szoktad érezni előre ha felhív? Hagyd, látom, szóhoz sem jutsz. Kicseng. Vedd fel! Látom, nem megy. Nagy hülye voltál, hogy úgy rohantál a pénz után a bankhoz, hogy körül sem néztél, és elgázolt egy bútorszállító kamion. Mikor a fejed a járdaszegélynek csapódott, akkor már itt voltam, te meg azóta is fekszel, és a mentősök még hiszik, hogy vissza lehet hozni. Dolgozott benned a kompresszió, meg a szikra. Mint a fickódban, abban. „Nem tudom, miért hiszik azt az emberek, hogy a kapcsolataikban sok esélyük van... ..munkában, pénzben mindig ott van a pártalan, kihagyhatatlan lehetőség...” – csak idézgetek, de ez igaz, milyen igaz, neked meg megvolt a ház, kutya, és már csak egy kellett volna: az autó. Már csak egy autó kellett volna még...

A fickód szorongatja a telefont, ami kicsöng, de én azt is tudom, hogy ha fel is vennéd, sem működne, mert a csattanás leszakította a mikrofont. Ilyen mindenkivel csak egyszer esik meg, és, hogy most épp te vagy a soros abban is biztos lehetsz, különben nem is hallanál. Tudod, olyan ez, mint amikor lemegy a vérnyomásod, vagy kihagy a szíved. Olyan, mint a kompresszió. Se vele, se nélküle. Kék a szád, mint a medvék a múltkori novellámban.

TESTKULTÚRA

Tánc

Illatnélküli kristályreggelek. Minden fehér, szürke, legjobb esetben hideg-kék, de semmiképpen nem melengetőek pillanataid. Néha örülsz a lelkedre fagyott zúzmarának, hisz nem hagyja, hogy a világ jéggé dermedt szilánkjai összevágjanak. Nincs vihar, mi felkavarjon, mi szétfeszítse mellkasod. Várod a tavaszi tisztító zuhatagot. Pont.

Szünet. Csönd.

Lélekáradás helyett figyeled a hópelyhek táncát. Hisz nem is táncolnak a hópelyhek - merengsz magadban - csak a szél játszik velük szeszélyei szerint. Ide-oda sodorja, fel-felkapja, felkavarja, megragadja, elragadja, felrepi, majd zuhanni hagyja. Szegény kis hópelyhek. Szél... életünk? Megint csönd.

Elindulsz: a megszokott reggelen, a megszokott úton. Sálad az orrodat is takarja, kapucnidat fejedbe húzod, füledet védi a hidegtől walkmaned fejhallgatója. Ide most már nemcsak a szél nem tud befújni; ebben a pillanatban a világ számára is megközelíthetetlen vagy. A buszon előkerül kedvenc könyved is, érzed: biztonságban vagy. Hát most próbálkozzon az az üvöltő világ, most acsarkodjanak a rohanás és szürkeség villogó szemű szörnyetegei! Leperegnek rólad támadásai, erősebb vagy. Hullámszik benned a zene, szétárad testedben, érzed, olvadni kezd

a zúzmara is. Lábad néha meg-megmozdul, fejed a ritmusra billen, mosolyogsz. Körülnézel: figyelő, értetlen tekintetek szegeződnek rád mindenhol. Nem értenek az emberek, csak érzik, hogy a busz azon kis szögletében tavaszodik. Ahogy lelkedet lassan elengedi a fagy, érzel újra. Valami szétfeszít belül. A mellkasodban indul, szinte sírni, vagy nevetni kéne tőle. Végiggyurul végtagjaidban, már érzed talpadban, tenyeredben. Kavargó érzéseid lassan gondolatokká formálódnak: táncolni kéne. Táncolni úgy, mint rég, úgy, mint kamaszkorotokban; úgy, mint mikor bánataink a zene ütemére somfordáltak ki szégyenkezve lelkünkéből.

Az elhatározást egy-két telefon követi, s alig eszmélsz, már le is szállt az este, és ott találsz magad a forgatagban. Párás, borgőzös melegben, egymásnak nyomódó testek tömegében. Nem bánod. Valahonnan mélyről, a táncter irányából a basszus mély taktusai hozzák rezgésbe csontjaidat. A csontokról a ritmus szétáramlik egész valódban, s érzed a lélekzúzmara valamiért tovább olvad. Te sem érted igazán, de most nem is ez a fontos. Lassan idegszálaid a távolról jövő zene által rajzolt erővonalak mentén rendeződnek. Vajon mi indult el benned? Közeledsz a táncter felé. Ismerős arcok, mosolyok, szemekben örömfelvillanások. Ahogy egyre hangosabb a zene, ismét jön a már korábbról ismert érzés: a külvilág egyre távolabbi, befele figyelsz. Beveted magad az arctalan táncoló tömegbe, találsz egy alkalmasnak tűnő helyet a táncparketten. Megállsz. Csak állsz egyhelyben és hagyod, hogy átjárjon a zene. Időt adsz magadnak, hogy agyad betöltse a programot és minden mást befagyasszon.

Lassan elindul valami: eleinte csak lábad üti a ritmust, majd a hullám szétárad testedben. Megint jön a jól ismert feszülés, de most tudod: te fogsz győzni. Csípőd, derekad, karjaid, lassan mindened megmozdul. Elragad a zene és nem ereszt. Már te vagy a zenében és a zene van benned. „Szeretem, ahogy életre kelted a zenét.” Behunyod szemeidet, hagyod,

Vena Literatura

Szenvedély

Holdnak lángja gyújtja vágyra
 Ő visz engem tiltott bálba
 Ígér szépet, mégsem ualót
 Megveti a jóravalót.

Belém búj, megszállt, övő vagyok
 Mögöttem peregnék a pillanatok
 Hiába ellen erős jellem
 Tudja mit kér s mit kell tennem.

Barát Ő, mégis parancsot oszt
 Nem tör semmi érzelmi korsz.
 Buzdít a borra, emberi torra
 Fejembe bújik, nem ért a szóra.

Beszél: Hallom s hallgatók.
 Mindenemmel érte vagyok
 Fűti a testem, hűti a lelkem
 Magának rendez teret bennem.

Nem alszik; nem tud, nem akar!
 Szorgalma kudarcot takar
 Szíkerát keres, de nem talál
 Szerelmem lett neki halál.

Most ő vált bábbá, kárhozott
 Más oltárán áldozott.
 Börtönbe zárom, ahol látom
 Így lesz ő a legjobb barátom.

(Magy Árpád)

